

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej v právnej veci žalobcu **O., a.s.**, so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanému **Ing. J. Z.**, bývajúcemu v K., zastúpenému JUDr. T. S., advokátom so sídlom v K., **o zaplatenie 33 364,67 € (1 005 144 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 14 C 1340/2001, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 17. marca 2009 sp. zn. 3 Co 182/2007 v spojení s uznesením z 23. apríla 2009 sp. zn. 3 Co 182/2007 a opravným uznesením z 2. septembra 2010 sp. zn. 3 Co 182/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a.**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa žalobou domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1 005 144 Sk (33 364,67 €) s príslušenstvom, ktorá predstavuje bezdôvodné obohatenie získané na úkor žalobcu (§ 454 Občianskeho zákonníka). Žalobou uplatnený nárok skutkovo vymedzil tým, že v priebehu roku 1999 Daňový úrad Bratislava I vykonal u žalobcu ako

platiteľa dane kontrolu správnosti odvádzania dane z príjmov zo závislej činnosti a funkčných požitkov (ďalej len „daň z príjmu“) a platobným výmerom z 28. apríla 1999 vyrubil žalobcovi nedoplatok na tejto dani, týkajúci sa (okrem iných) aj daňovej povinnosti žalovaného ako daňovníka za rok 1996 vo výške 1 005 144 Sk. Predmetný nedoplatok na dani z príjmu vyrubený žalobcovi platobným výmerom uhradil žalobca 10. mája 1999, čím u žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu, keďže žalobca splnil daňovú povinnosť (odviesť nedoplatok na dani z príjmu žalovaného) namiesto žalovaného, ktorý už v čase vyrubenia a zaplataenia nedoplatku na dani žalobcom nevykonával funkciu člena štatutárneho orgánu a ani u neho nepracoval.

Okresný súd Košice II rozsudkom z 13. apríla 2007 č.k. 14 C 1340/2001-120 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť 1 005 144 Sk spolu s 17,6 % úrokom z omeškania od 28. októbra 2000 až do zaplataenia a náhradu trov konania. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Rozhodol tak po zistení, že žalobca zaplatil v prospech žalovaného, ktorý vykonával okrem funkcie generálneho riaditeľa na úseku úverovania a financovania vykonávanej v pracovnom pomere aj funkciu člena predstavenstva, jednorazové poistné pre prípad smrti alebo dožitia vo výške 2 393 270 Sk. Toto plnenie žalobcu predstavovalo podľa § 6 ods. 3 zákona č. 286/1992 Zb. o daniach z príjmu (ďalej len „zákon č. 286/1992 Zb.“) zdaniteľný príjem žalovaného zo závislej činnosti a funkčných požitkov, ktorý nebol zahrnutý do základu jeho dane z príjmov za rok 1996. Kontrolou správnosti odvádzania dane z príjmov vykonanou daňovým úradom v roku 1999 u žalobcu ako platiteľa dane bolo zistené, že žalobca nezahrnul do základu dane z príjmu žalovaného aj príjem z uhradeného poistného vo výške 2 393 270 Sk, preto bola žalobcovi platobným výmerom z 28. apríla 1999 vyrubená povinnosť uhradiť nedoplatok na dani (preddavok na daň) z príjmu žalovaného vo výške 1 005 144 Sk, ktorý žalobca uhradil dňa 10. mája 1999. Nedoplatok na dani z príjmu nebol žalobcovi vyrubený ako daňovníkovi, teda subjektu, ktorého príjmy sú zaťažené daňou, ale ako platiteľovi dane, t.j. subjektu, ktorý z prostriedkov daňovníka plní daňovú povinnosť daňovníka. Podľa názoru súdu treba posúdiť právny vzťah medzi účastníkmi konania podľa Obchodného zákonníka, keďže žalovaný vykonával funkciu člena predstavenstva u žalobcu. Keďže Obchodný zákonník ako špeciálny právny predpis neupravuje bezdôvodné obohatenie, posúdil nárok žalobcu ako bezdôvodné obohatenie podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. V danom prípade tým, že žalobca plnil zo svojich prostriedkov to, čo mal zaplatiť žalovaný ako svoju daňovú povinnosť, došlo u žalovaného k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 454 Občianskeho zákonníka, z ktorého dôvodu žalobu považoval za opodstatnenú. O úrokoch

z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka s tým, že žalovaný sa dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu až okamihom doručenia žaloby, preto žalobu v ostatnej časti zamietol. Námietku premlčania práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia vznesenú žalovaným nepovažoval za dôvodnú, pretože žalobca si uplatnil svoje právo na súde v premlčacej dobe. Podľa názoru súdu nebolo možné posúdiť uplatnený nárok podľa ustanovení Zákonníka práce o bezdôvodnom obohatení, pretože právny vzťah medzi členom predstavenstva a obchodnou spoločnosťou nie je pracovným pomerom. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného podané v časti výroku o povinnosti zaplatiť 1 005 144 Sk s príslušenstvom a vo výroku o náhrade trov konania, rozsudkom zo 17. marca 2009 sp. zn. 3 Co 182/2007 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu v tejto časti zamietol a vyslovil, že o náhrade trov konania rozhodne samostatným uznesením. V odôvodnení uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolací súd predovšetkým skúmal povahu právneho vzťahu, z ktorého žalobca vyvodzuje svoj nárok a na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že vzťah medzi daňovníkom, platiteľom dane a správcom dane je daňovo-právnym vzťahom, t.j. verejnoprávnym, vyplývajúcim z finančnej činnosti štátu a jeho orgánov. Tento vzťah nemožno podradiť pod súkromnoprávny vzťah plnenia bez právneho dôvodu (§ 454 Občianskeho zákonníka), pretože ustanovenie verejného práva (§ 40j ods. 2 zákona č. 286/1992 Zb.) stanovuje podmienky, za ktorých môže platiteľ dane, ktorý nezrazil daň z príjmu aj dodatočne daň zraziť v príslušnej prekluzívnej lehote uvedenej v tomto ustanovení. Zároveň konštatoval, že ak by aj právny vzťah platiteľa dane a daňovníka bolo možné považovať za právny vzťah upravený normami súkromného práva (§ 454 Občianskeho zákonníka) nad rámec ustanovenia § 40j ods. 2 zákona č. 286/1992 Zb., bolo by možné nárok posúdiť len podľa Zákonníka práce, lebo zákon č. 286/1992 Zb. kogentne v § 6 ods. 2 ustanovuje, že daňovník s príjmami zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov sa ďalej označuje ako „zamestnanec a platiteľ príjmu ako „zamestnávateľ“. Ustanovenie § 243 Zákonníka práce (zákona č. 65/1965 Zb. v znení účinnom v rozhodnom období) upravovalo neoprávnený majetkový prospech (bezdôvodné obohatenie) užšie ako Občiansky zákonník a za neoprávnený majetkový prospech považovalo len majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu alebo plnením z neplatného dôvodu, pričom skutkové okolnosti daného prípadu nie je možné podriaďovať pod žiadnu z týchto skutkových podstát bezdôvodného

obohatenia. Zo všetkých uvedených dôvodov zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutej časti a žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 23. apríla 2009 sp. zn. 3 Co 182/2007 (č.l. 252 spisu) uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania a opravným uznesením z 2. septembra 2010 sp. zn. 3 Co 182/2007 (č.l. 273 spisu) doplnil do záhlavia rozsudku mená a priezviská sudcov, ktorí rozhodovali v odvolacom konaní.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Namietal, že právne vzťahy medzi žalovaným ako bývalým členom predstavenstva a žalobcom ako obchodnou spoločnosťou, v ktorej žalovaný vykonával funkciu člena predstavenstva, sa nespravujú Zákonníkom práce ale Obchodným zákonníkom za podporného použitia ustanovení Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení. Poukázal na § 66 Obchodného zákonníka, podľa ktorého vzťah medzi spoločnosťou a členom štatutárneho orgánu sa spravuje primerane ustanoveniami o mandátnej zmluve. Aj keď článok XII. platných stanov žalobcu deklaruje, že členom predstavenstva žalobcu mohla byť len osoba, ktorá bola zamestnancom, neustanovuje však, že vzťah medzi členom predstavenstva a spoločnosťou by sa mal spravovať Zákonníkom práce. Preto je na vzťah medzi žalobcom a žalovaným treba aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, subsidiárne ustanovenia Občianskeho zákonníka. Voľba člena predstavenstva akciovej spoločnosti valným zhromaždením nie je voľbou v zmysle § 27 Zákonníka práce, preto je potrebné u členov orgánov spoločnosti rozlišovať obchodnoprávny vzťah vznikajúci z titulu členstva v orgánoch spoločnosti a prípadné vzťahy pracovnoprávne alebo iné. Žalovaný ako riaditeľ hlavnej pobočky bol so žalobcom jednak v pracovnoprávnom vzťahu a tiež aj v obchodnoprávnom vzťahu, pretože bol do funkcie člena predstavenstva vymenovaný žalobcom, pričom oba tieto právne vzťahy sú od seba nezávislé, tak čo do okamihu ich vzniku, obsahu, zániku, odmeňovania a aj zodpovednosti. Zákon č. 286/1992 Zb. v žiadnom zo svojich ustanovení neuvádza, že ak platiteľ dane nezrazí daňovníkovi určenú daň, zaniká tým daňová povinnosť daňovníka, resp. prechádza na platiteľa dane. Ani z § 40j ods. 2 tohto zákona, ktorý ustanovuje platiteľovi dane lehoty, v ktorých môže nezrazenú daň daňovníkovi dodatočne zraziť, nemožno vyvodiť, že po uplynutí týchto lehôt daňová povinnosť prechádza z daňovníka na platiteľa dane, resp. zaniká. Zdôraznil, že aj keď platiteľ dane na základe svojej zodpovednosti zaplatí nedoplatok dane, stále ide o plnenie daňovej povinnosti

daňovníka. Ak po uplynutí stanovených lehôt nemôže už nedoplatok dane daňovníkovi zraziť, neznamená to, že v prípade, ak ho zaplatil, nemôže si ho vymáhať od daňovníka ako bezdôvodné obohatenie. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie, alternatívne rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a žalobe vyhovieť

Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolania podal včas žalobca (§ 240 ods. 1 O.s.p.), za ktorého koná zamestnanec s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba zamietnuť.

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; procesné vady tejto povahy neboli v dovolaní tvrdené a v dovolacom konaní nevyšli najavo.

Dovolateľ namieta, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval.

Okresný súd žalobou uplatnený nárok posúdil ako bezdôvodné obohatenie v zmysle § 454 Občianskeho zákonníka, keďže žalobca plnením na základe platobného výmeru daňového úradu (zaplatenie dodatočne vyrubenej danej z príjmov zo závislej činnosti a naturálnych požitkov) plnil daňovú povinnosť za žalovaného, ktorú mal plniť žalovaný ako daňovník sám. Žalobu preto považoval za dôvodnú.

Odvolací súd vychádzajúc z povahy konkrétneho právneho vzťahu medzi účastníkmi, dospel k právnenému záveru, že daňovo právny vzťah medzi daňovníkom, platiteľom dane a správcom dane nemožno podradiť pod súkromnoprávny vzťah plnenia bez právneho dôvodu, lebo vzťah medzi týmito daňovými subjektmi je vzťahom verejnoprávnym vyplývajúcim z finančnej činnosti štátu a jeho orgánov. Zákon č. 286/1992 Zb. je norma verejného práva, upravujúca (okrem iného) zodpovednosť platiteľov dane z príjmov zo závislej činnosti a funkčných požitkov, ktorá v § 40j v ods. 2 stanovuje výslovne predpoklady, za ktorých môže platiteľ dane, ktorý nezrazil u daňovníka daň v určenej výške, ju dodatočne zraziť, t.j. upravuje prekluzívnu lehotu 12 mesiacov na zrazenie dane od doby, keď sa daň nesprávne vybrala, prípadne možnosť ju dodatočne zraziť za uplynulé zdaňovacie obdobie, najneskôr do 31. marca nasledujúceho roku. Daň, ktorú platiteľ dane nezrazil alebo zrazil v nesprávnej výške zavinením daňovníka, môže ju zraziť do 3 rokov od konca zdaňovacieho obdobia, v ktorom došlo k jej nesprávnej zrážke, alebo nebola zrazená vôbec.

Pre posúdenie dôvodnosti dovolania podľa názoru dovolacieho súdu bolo potrebné vyriešiť otázku povahy právneho vzťahu, z ktorého žalobca vyvodzuje žalobou uplatnený nárok voči žalovanému, t.j. či ide o vzťah súkromnoprávny alebo verejnoprávny. Tento vzťah treba následne analyzovať a správne právne posúdiť. Za účelom zabezpečenia podkladov, nevyhnutných pre tento postup, ukladá zákon žalobcovi povinnosť uviesť vždy už v žalobe rozhodujúce skutočnosti (§ 79 ods. 1 O.s.p.), ktoré majú súdu umožniť, aby daný právny vzťah a z neho vyvodzovaný nárok analyzoval a právne kvalifikoval z aspektov, významných nielen pre posúdenie rôznych otázok procesnej povahy (napr. právomoci, príslušnosti, spôsobilosti byť účastníkom konania), ale aj pre posúdenie veci samej. Žalobca je povinný svoj nárok skutkovo vymedziť, nemusí ho však právne vyhodnotiť a odôvodniť. Je totiž vždy vecou súdu, aby podal jeho právnu kvalifikáciu. Pokiaľ ho ale v žalobe právne vyhodnotí, súd tým nie je viazaný. Pri posudzovaní nárokov vyplývajúcich z právnych vzťahov treba vždy zohľadniť nielen to, kto a v rámci akého právneho vzťahu plnil, ale aj to, splnenie ktorej povinnosti sa sledovalo.

Z hľadiska skutkového stavu bolo zistené, že žalovaný vykonával u žalobcu na základe pracovnej zmluvy od 1. januára 1990 funkciu riaditeľa pobočky a zároveň dňom 26. júla 1995 bol menovaný za člena predstavenstva I., a.s. a vykonával funkciu generálneho riaditeľa úseku úverovania a financovania v pracovnom pomere. Žalobca uzatvoril so S. a.s. Košice v roku 1994 poisťovnú zmluvu, ktoré sa vzťahovali na členov predstavenstva a dozornej rady pre prípad dožitia alebo smrti a uhradil za nich jednorazové poisťovné, čo u žalovaného predstavovalo sumu 2 393 270 Sk. Pri kontrole vykonanej u žalobcu v roku 1999 daňovým úradom zameranej na kontrolu dane z príjmov zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov bolo zistené, že žalobca porušil ustanovenia zákona č. 286/1992 Zb., keď do ročného základu dane žalovaného za rok 1996 nezarátal jednorazové životné poisťovné vo výške 2 393 270 Sk, ktoré za žalovaného zaplatil žalobca, v dôsledku čoho bola ročná daň žalovaného za rok 1996 žalobcom vypočítaná a odvedená správcovi dane v nesprávnej výške. Po vykonaní daňovej kontroly bol žalobcovi platobným výmerom z 28. apríla 1999 vyrubený dodatočný predpis dane celkom vo výške 4 235 658 Sk (u žalovaného išlo o sumu 1 005 144 Sk), ktorý žalobca uhradil 5. októbra 1999.

Z toho, čo v prejednávanej veci žalobca uviedol v priebehu konania na súdoch nižších stupňov a zopakoval aj v dovolaní je zrejmé, že pre uplatnenie nároku na zaplatenie spornej sumy v súdnom konaní považoval za rozhodujúcu skutočnosť zaplatenie dodatočne vyrubenej dane zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov na základe platobného výmeru daňového úradu (ako platiteľ dane) po vykonaní daňovej kontroly v roku 1999, ktorou bolo zistené, že žalobca nesprávne nezahrnul do ročného základu dane žalovaného za rok 1996 jeho príjem z jednorazového životného poisťovania (poskytnutý členom predstavenstva a dozornej rady formou jednorazového životného poisťovania, ktoré za nich uhradil žalobca), ktoré plnenie je v zmysle § 6 ods. 1 a 3 zákona č. 286/1992 Zb. príjmom zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov a podlieha zdaneniu v zmysle § 40f a § 16 tohto zákona. Z uvedeného vyplýva, že žalobca svoj nárok vyvodzuje z právneho vzťahu, ktorý vznikol medzi ním ako platiteľom dane a správcom dane, ktorý je upravený špeciálnymi právnymi predpismi, upravujúcimi povinnosti daňových subjektov a samostatne riešiacim majetkovú zodpovednosť platiteľa dane z príjmov zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov (§ 40j ods. 2 zákona č. 286/1992 Zb. a zákon č. 511/1992 Zb.).

V zmysle § 5 ods. 2 a 3 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov platnom v rozhodnom období (ďalej len „zákon č. 511/1992 Zb.“) je daňovníkom osoba, ktorej príjmy, majetok alebo činnosti podliehajú daní a platiteľom dane je osoba, ktorá odvádza správcovi dane daň vybratú od daňovníka a majetkovo za ňu voči správcovi dane zodpovedá.

Vychádzajúc z vyššie citovaných ustanovení zákona č. 511/1992 Zb. ako aj ustanovení § 6 ods. 3 a § 40f ods. 1 zákona č. 286/1992 Zb. žalobca ako platiteľ dane mal povinnosť odvieť daň z príjmov správcovi dane – daňovému orgánu, a to v lehote stanovenej na podanie priznania po uplynutí zdaňovacieho obdobia, za ktoré sa vyrubuje daň a žalobca ako platiteľ dane bol povinný zraziť preddavok na daň z príjmov zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov zo zdaniteľnej mzdy daňovníka, t.j. žalovaného a tento zrazený preddavok odvieť správcovi dane. Žalobca ako platiteľ dane si nesplnil povinnosť vyplývajúcu z uvedených ustanovení (povinnosť zraziť a odvieť daň zo závislej činnosti z poskytnutého nepeňažného plnenia v mesiaci júl 1996, t.j. v najbližšom nasledujúcom výplatnom termíne po jeho poskytnutí a nezahrnul do ročného základu dane žalovaného príjem z jednorazového životného poistenia), čo malo za následok, že ročná daň žalovaného za rok 1996 bola vypočítaná a odvedená správcovi dane v nesprávnej výške. Je nepochybné, že uvedenú povinnosť si žalobca nesplnil ani pri ročnom zúčtovaní preddavkov na daň, o ktoré žalovaný v zákonnej lehote požiadal. Sám žalobca v priebehu konania uviedol, že nemal vedomosť o povinnosti odvedenia a zrazenia dane z príjmov, ktoré vyplynuli z jednorazového poistného, ktoré pre žalovaného uhradil žalobca. Uvedené porušenie tejto povinnosti žalobcom bolo konštatované aj v protokole z daňovej kontroly z 21. apríla 1999.

Zákon č. 286/1992 Zb. je predpisom verejného práva a vo vzťahu k všeobecným predpisom (aj vo vzťahu k Občianskemu zákonníku) je vo vzťahu špeciality. Tento vzťah sa rieši podľa zásady *lex specialis derogat legi generali*, t.j. že tam, kde existuje špeciálna úprava, nemožno použiť všeobecnú úpravu.

Uvedený zákon v ustanovení § 40j ods. 2 priamo pamätá na situácie, keď platiteľ dane nezrazí u daňovníka daň v určenej výške a umožňuje ju dodatočne zraziť iba vtedy, ak od doby, keď sa daň nesprávne vybrala, neuplynulo viac ako 12 mesiacov; v prípade nezrazenia preddavku v určenej výške môže platiteľ dane dodatočne zraziť daň za uplynulé zdaňovacie obdobie najneskôr do 31. marca nasledujúceho roka (v tomto prípade najneskôr do 31. marca 1997). Tieto lehoty majú charakter prekluzívnej lehoty, s uplynutím ktorých

je spojený zánik akéhokoľvek nároku na dodatočné zrazenie dane platiteľom dane daňovníkovi. V posudzovanej veci to znamená, že ak špeciálny predpis žalobcovi umožňoval dodatočne zraziť nesprávne vyrubenú daň, resp. preddavok daňovníkovi a túto možnosť v zákonných lehotách nevyužil, uplynutím prekluzívnych lehôt stanovených v § 40j ods. 2 zákona č. 286/2002 Zb., zaniklo právo žalobcu dodatočne žalovanému zraziť daň z príjmu zo závislej činnosti v správnej výške a na strane žalovaného neexistovala povinnosť plniť. Neopodstatnená sa preto javí námietka dovolateľa, že zo zákona č. 286/1992 Zb. nevyplýva zánik povinnosti daňovníka nesprávne vyrubenú daň (preddavok) doplatiť.

Je nepochybné, že povinnosť zrážať preddavky na daň a tieto v správnej výške odvádzať správcovi dane ukladajú daňové predpisy jedine platiteľovi dane, v tomto prípade žalobcovi. Preto, ak žalobca si nesplnil povinnosť uloženú mu predpisom verejného práva, t.j. v správnej výške vypočítať a odvieť daň z príjmu zo závislej činnosti a zaplatil správcovi dane dodatočne vyrubenú daň, ktorá mu bola predpísaná k priamemu plateniu na základe platobného výmeru daňového úradu, bol tak povinný urobiť, lebo si plnil svoju povinnosť vyplývajúcu mu z § 68 zákona č. 511/1992 Zb.; ide tu o plnenie verejnoprávnej povinnosti žalobcu voči správcovi dane v rámci administratívneho vzťahu. Zaplatenie tejto dodatočne vyrubenej dane na základe autoritatívneho rozhodnutia daňového úradu nemôže znamenať, že žalobca plnil za žalovaného, teda, že plnil jeho povinnosť, pretože žalovaný ako zamestnanec takú povinnosť už nemal (vzhľadom k uplynutiu prekluzívnych lehôt na dodatočne zrazenie nesprávne vyrubenej dane). Preto ak žalobca ako daňový subjekt (platiteľ dane) s úmyslom splniť povinnosť zo zákona poskytol určité plnenie v rámci objektívne existujúcej povinnosti vyplývajúcej mu z administratívneho rozhodnutia – platobného výmeru daňového úradu, plnil tým daňovú povinnosť, ktorá mu bola uložená rozhodnutím daňového orgánu (teda nie žalovanému) vyplývajúcu z verejnoprávneho vzťahu; jeho plnenie správcovi dane nemôže byť považované za plnenie v rámci iného právneho vzťahu.

V danej veci (bez ohľadu na to, v ako právnom vzťahu bol žalovaný so žalobcom, teda či sa jednalo o vzťah vyplývajúci z výkonu jeho funkcie člena predstavenstva a dozornej rady alebo výkonu funkcie riaditeľa pobočky v rámci pracovnoprávneho vzťahu) žalobca poskytol plnenie (dodatočne dorubenú daň z príjmov zo závislej činnosti a naturálnych požitkov) správcovi dane v rámci povinnosti, ktorá mu bola uložená platobným výmerom daňového orgánu, ktorá povinnosť mu vyplývala z verejnoprávneho vzťahu k správcovi dane v zmysle

zákona č. 286/1992 Zb. Za tohto stavu nie je možné túto jeho povinnosť vyplývajúcu z verejnoprávneho vzťahu previesť na iný subjekt v rámci súkromnoprávneho vzťahu.

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd sa stotožňuje s právnym záverom odvolacieho súdu, že žalobcom uplatnený nárok vyplýva z právneho vzťahu daňovej povahy, ktorý v žiadnom prípade nemôže byť považovaný za nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 454 Občianskeho zákonníka. Tento záver zodpovedá aj staršej judikatúre súdov, že totiž ustanovenie § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení (predtým neoprávnenom majetkovom prospechu) nemožno aplikovať na nároky inej než občianskoprávnej povahy (v tejto súvislosti viď napr. R 1/1979).

Z dôvodov, ktoré sú uvedené vyššie, dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ vo veci samej bez akéhokoľvek opodstatnenia namieta nesprávnosť právneho posúdenia, na ktorom spočíva rozsudok odvolacieho súdu (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcu zamietol podľa § 243b ods. 1 O.s.p.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd nepriznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. novembra 2013

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková